

Kyrkoårets sista söndag KRISTUS KONUNGENS DAG

ÅRGÅNG C

Kristus som vår kung firar vi i grunden alltid, ja, var gång vi håller gudstjänst (temat framhävs särskilt tydligt på *trettondagen*, på *palmsöndagen*, under korshyllningen på *långfredagen* samt på *Kristi himmelfärds dag*). Detta utgör grunden för hela Nya testamentet (se t.ex. Fil 2:6-11; Kol 1:12-20; Upp 5:12 ff; 7:17; 15:3f; 21:5-8).

Varför då denna fest? Förklaringen ska sökas i historien. Första världskriget (1914-1918) vräkte omkull gamla kungahus i Europa och banade väg för ateistiska totalitära regimer i olika delar av världen. Men **Kristus** är och ska förbli kung över oss, över våra familjer och över våra samhällsinstitutioner. Det ville påven Pius XI markera 1925 genom att införa denna fest. Festen gav inspiration åt många. Den stärkte inte minst de tyska katolska ungdomsrörelsernas självkänsla under Hitlertiden, när staten krävde absolut makt över medborgarna och ville underkuva religionen. Så även i andra länder där statsmakten i kommunismens eller en diktatorisk liberalismens namn ville skada katolska kyrkan, som i Mexiko.

Denna dag strålar som ett ljus vid ingången till vintermörkret. Den är en ständig påminnelse om vår rätt som kristna till *samvets- och religionsfrihet*: ingen makt i världen står över Kristus. Ingen lagstiftning kan ändra på det eller får ställa sig i vägen för kyrkans uppdrag att dyrka Gud, hjälpa människor och sprida evangeliet.

Sedan 1970 firas festen på kyrkoårets sista söndag och läsningarna betonar **Kristi återkomst**. Därmed vidgas festdagens budskap och blir både kosmiskt och personligt: Kristus är kungen som till slut ska döma mänsklighetens och vars och ens historia. Detta är ett tema i *adventstiden* vars gryning vi nu anar – en vecka i förväg.

Kyrkoårets avslutning påminner oss om att vårt eget liv har ett slut som innebär räkenskap för alla våra prioriteringar, för allt vi gjort eller låtit bli att göra, sagt eller förtigit. Satsade vi verkligen på Kristus eller föredrog vi bekväma kompromisser med denna världs ”kungar”, deras tomma löften och illusoriska ideologier?

Jesus Kristus är densamme i går, i dag och i evighet (Hebr 13:8). *Han är vägen, sanningen och livet* (Joh 14:6). Hans ord är måttstocken – mot den ska vi mätas.

Dags, alltså, att se tillbaka. Vilken kurs tog mitt liv under det gångna kyrkoåret? Var Kristus verkligen min konung? Även i vardagens små frågor? Sökte jag främst av allt hans vilja och hans rättfärdighet? (Jfr Matt 6:33) Skulle Kristus, min konung, beskriva mig som en av sina trogna vänner?

Första läsningen: **2 Sam 5:1-3** (*De smorde David till kung över Israel*)

Alla Gudsfolkets tolv stammar härstammade från patriarken Jakob, han som av Gud fick namnet Israel (1 Mos 32:29; 35:10). De är bröder. Men sammanhållningen mellan stammarna var bräcklig, det såg man redan under domartiden. David var redan kung över Juda (i Hebron), men nu enar han hela folket under sig. Efter Davids son Salomos död föll riket i två delar. Jesus lyckades inte som David samla judarna i sitt nya gudsfolk. De flesta avvisade honom. Hans eget projekt, kyrkan, splittrades av utbrytargrupper. *Men åt dem som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn* (Joh 1:12). Det är vi, om vi troget samlas kring honom – vår kung – i hans kyrka.

Andra läsningen: **Kol 1:12-20** (*Han har fört oss in i sin älskade sons rike*)

Paulus har facit i hand. Världens skapelse avsåg att leda fram till kyrkans skapelse. Jesus Messias, som är Gud av evighet (v. 17), försonade den fallna världen, ja hela det skapade universum med sig själv genom sin egen undergång. **Fred** (v. 20) råder nu, *i allt*.

Evangelium: **Luk 23:35-43** (*Jesus, tänk på mig när du kommer med ditt rike*)

Vilken förtvivlad scen, vilket brott från människors sida, vilket tålamod från Guds! **Kristus konungen, Guds Son**, tack vare vilken allt blev till (jfr Joh 1:3; Kol 1:16; Hebr 1:2), han som älskade oss trots att vi ännu var syndare (jfr Rom 5:8), han som för vår skull avstod från allt och antog en tjänares gestalt, lydig ända till döden (Fil 2:7-8), han som alla knän borde böjas för i himlen, på jorden och under jorden och alla tungor bekänna som Herre (Fil 2:10-11), han är nu upphängd inför världen som den värste brottsling, naglad till ett kors! Världen hyllade verkligen inte sin konung. Vissa stod bara och såg på. Andra hånade och gjorde narr av honom (v. 35-36).

Likväl är han den han är, konung över Guds rike, och just det bekänns av en enda person. Vi kallar mannen för rövare, dåtiden menade terrorist. Han vars lott skulle bli att lida med Guds Son vänder sig och ser Mästarens blodiga ansikte, rivet av törnena från det som var hans kungakrona. Rövaren klagar inte över sitt straff eller sina plågor, han ber inte om att slippa korset, han protesterar inte. Med sina sista krafter får han **bönen om frälsning** över sina läppar. Den inkluderar en **trosbekännelse** till Jesus som kung (han talar ju om att Jesus har ett "rike").

Den andre, onde rövaren däremot ville inte tro på Jesus som kung. "Ditt messianska fredsrrike, var är det? Varför ska vi förnedras så här?" hör vi honom väsa (jfr v. 39). Som många i dåtiden och i dag. Men du som uppriktigt ber *den gode rövarens bön*, du har din konungs blick riktad mot dig. Din tro har räddat dig. Han lovar dig Paradiset (v. 43).

MÅNDAGEN I 34 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Upp 14:1-3, 4b-5** (*De hade Kristi namn och hans faders namn skrivet på pannan*)

Grundsiffran 3 är inom många kulturer symbol för det gudomliga, 4 för det jordiska. Summan av dem (7) och multiplikationen (12) blir därför ”det heliga” (den sjuarmade ljusstaken, Israels tolv stammar, etc.). Siffran 1000 står i Bibeln ofta för ”de många”. Den infattas här i de 144 000 (= 12 x 12 x 1000) räddade israeliterna (v. 1; jfr Upp 7:1-14). Menas judekristna? Martyrer (jfr Upp 6:9;20:4)? Kyska män (jfr Upp 14:4)?

Evangelium: **Luk 21:1-4** (*Han såg en fattig änka lägga ner två kopparslantar*)

Alla människor känner sympati för denna änka, hela scenen har en allmänmänsklig appell, och den har också paralleller i rabbinska, grekiska, ja buddhistiska texter. Jesus älskar denna kvinna av en särskilt anledning: hon liknar honom själv. Tänk på vad Paulus skriver i 2 Kor 8:9: *Ni känner vår herre Jesu Kristi stora gåva: han, som var rik, blev fattig för er skull, för att ni skulle bli rika genom hans fattigdom.* Jesu människoblivande, och ännu mer hans död på korset, var Guds sätt att ge *mer än allt*, nämligen **sig själv**. Änkan märker nog inte att Jesus observerar henne och berättar om henne. För henne är det självklart att ge Gud en gåva i obemärkthet. Det gör henne så sympatisk. Det goda vi gör utan baktankar behagar Gud mest.

Ge din allmosa i det fördolda. Då skall din fader, som ser i det fördolda, belöna dig.
(Matt 6:4)

TISDAGEN I 34 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Upp 14:14-19** (*Skördetiden är inne; jordens gröda är mogen*)

Guds dom ska svepa över jorden som en lie. *Människosonen* från profeten Daniels bok (Dan 7:13f), som Jesus identifierade sig med, svingar skäran. Temat ”vredens druvor” finns hos Jes 51:17; Jer 25:15; Joel 4:13. *Guds vredes stora vinpress* (v. 19) anspelar på Jes 63:1-6. En kunglig vinpress låg i dåtiden på Olivberget (Sak 14:4). Kanske syftas på den. Poängen är: människornas mäktiga, stolta **världsprojekt utan Gud** står inför sitt fall.

Evangelium: **Luk 21:5-11** (*Det skall komma en tid då det inte lämnas sten på sten*)

Det tempel som betraktas här var ett gigantiskt *nybygge*, som kung Herodes den store hade påbörjat år 19 f.Kr. efter att han pressat prästerskapet att riva den mindre, slitna byggnaden från 515 f.Kr. som hade rests av de återvändande judarna från exilen i Babylon. Herodes ville imponera på världen (och lyckades tydligen hos lärjungarna, v. 5). Det skulle bli en byggnad som överträffade antiken alla tempel. Under hela Jesu liv var tempelområdet en enda väldig byggplats med tusentals arbetare. Det pågick ända fram tills 60-talet. Många knöt hoppet om Messias till bygget, en dröm som drunknade i blod vid Jerusalems förstörelse genom den romerska armén år 70. Vi katoliker är stolta över

våra arkitektoniska mästerverk. Men en enda själ är mer värd än Peterskyrkan i Rom. Allt kan störta i grus. Oavsett vad som sker ska vi aldrig *tappa besinningen* (v.9).

Himmel och jord skall förgå, men mina ord skall aldrig förgå. (Luk 21:33)

ONSDAGEN I 34 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Upp 15:1-4** (*De sjöng Guds tjänare Moses sång och Lammets sång*)

Johannes läsare pressas av de romerska myndigheterna att tillbe genom att offra rökelse inför kejsarens (troligen Neros eller Domitianus) bild (se Upp 13:11-18). De tröstas här: precis som Mose jublade när han kommit undan farao (2 Mos 15:1-18) ska de på domedagen jubla, fria med Jesus (Lammet).

Evangelium: **Luk 21:12-19** (*Ni skall bli hatade av alla för mitt namns skull*)

De sista tidernas förföljelser som Jesus här förbereder oss på motsvarar vad Apostlagärningarna sedan berättar om den tidiga kyrkans liv. Petrus och Paulus och allt vad de fick lida är början på slutet för denna värld. Vi behöver inte vänta på att förföljelser ska uppkomma. En värre kristenförföljelse än den som pågår just i vår tid på många håll i världen är svår att hitta i historien. Det har uppskattats att i vår tid dödas i genomsnitt var femte minut en kristen för att han eller hon är kristen. Kristendomen är den i särklass mest förföljda religionen i världen. I vår kultur går det lugnare till. Den som tillhör Kristus kan få märka utanförskap. Men att vara utanför på grund av Kristus är att vara nära honom. Det gäller *att hålla ut* (v. 19).

Gläd er på den dagen och dansa av fröjd, ty er lön blir stor i himlen. (Luk 6:23)

TORSDAGEN I 34 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Upp 18:1-2, 21-23; 19:1-3, 9a** (*Störtat är det stora Babylon*)

De här förutsägelseerna skrevs några år efter nyheten om att den vansinnige kejsaren Nero i Rom kastat skulden för Roms brand (år 64) på de kristna och genomfört en fasansfull och blodig utrotningskampanj mot kyrkan i Rom. Om Johannes inte här försiktigt hade omskrivit namnet Rom med "Babylon" och "skökan" så hade han nog omedelbart avrättats där han satt i sin fångenskap på ön Patmos (Upp 1:9).

Evangelium: **Luk 21:20-28** (*Jerusalem skall trampas ner av hedningar, tills deras tid är förbi*)

De kosmiska tecknen i denna läsning (v. 25-28) visar att man inte bara kan tolka Jesu ord rakt av som en profetia om Jerusalems och templets förstörelse år 70 efter judarnas uppror mot Rom. Den händelsen är snarare en illustration av vad som ska drabba hedningarna (v. 25), d.v.s. alla folk på jorden, i den sista tiden, när Kristi återkomst är nära. Himmel och hav skakas. Elementen blir annorlunda och oförutsägbara (antiken var genomsyrad av tanken att stjärnornas position skänkte en känsla av förutsägbarhet – vid Kristi återkomst faller alla sådana falska säkerheter till marken). Även vår tids säkringar mot framtida kaos kan skakas. Datorservrar kan slockna. Allt stängs ner när Gud sätter stopp för världen. Då kommer *den ende* som var värd att bygga på, **Människosonen** (Dan 7:13 f), att träda fram. Bara han blir kvar, en lycka för dem som satsade allt på honom, och fick lida för det, men en mardröm för dem som föraktade hans kärlek och levde på livslögner.

Jesus, tänk på mig när du kommer med ditt rike. (Luk 23:42)

FREDAGEN I 34 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Upp 20:1-4, 11 – 21:2** (*Jag såg det nya Jerusalem komma ner ur himlen*)

Guds barn ska befrias. Döden och djävulen som gjorde livet till ett helvete för Guds trogna ska släppa sitt grepp. De ska, med sina lakajer, gå under i helvetet. Allt ges tillbaka till Skaparen. Guds räddande rättvisa är överväldigande. Vi fylls av skräck och lättnad. Kändes det så när vi föddes? En ny värld bryter fram. Vi kan bara hoppas på dess ankomst (ordet ”advent” betyder ankomst) och ta emot med upplyfta armar.

Evangelium: **Luk 21:29-33** (*När ni ser detta hända, vet ni att Guds rike är nära*)

Sommaren är nära – dessa vackra ord av Jesus i v. 30 känns lite inaktuella nu när vi rustar oss inför vintern. Även i läsningens sammanhang är de förvånande. Där talas om de yttersta tiderna, världens undergång och domen. Vi hörde i går att det ska bli en skrämmande och omskakande tid för hela världen – hur kan Jesus tala så poetiskt om knoppar som brister och om *fikonträd* (fikon är en delikatess, Bibeln förknippar denna frukt med det utlovade landets fruktbarhet, 5 Mos 8:8)? När *storm* drog över landet då brukade fikonträdet frukter falla av (denna bild används om stjärnorna som faller från himlen i de sista tiderna i Upp 6:13) – är det dit han vill komma? Som bilden står här är den positiv. Jesus är glad. Han fokuserar på **Guds frälsande hand mitt i prövningarna**, ungefär som när en konstnär framställer ett krucifix som det grönskande *livsträdet* från Paradiset.

Förslag till fredagsoffer: Vems tro prövas hårt just nu? Kan jag göra något?

LÖRDAGEN I 34 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Upp 22:1-7** (*Det skall inte mer bli natt*)

Må detta hända i vår tid! Eller må vi i vår dödsstund se denna flod, dessa träd och Guds ansikte! I Johannes tankar – som också är Bibelns sista ord – blandar sig bilder av floden från paradiset – Bibelns första ord (1 Mos 2:10-14) – med forsen i Hesekiels tempelvision (Hes kap. 47). Vem vill inte rivs med av den strömmen, simma med?

Evangelium: **Luk 21:34-36** (*Håll er vakna hela tiden och be*)

Vissa börjar med sina stressiga förberedelser till julmaten redan nu. Vi bråkar om budgeten, vem man ska fira julafton hos eller vem man ska bjuda in. Alla vill redan nu säkra sig inför högtiden – om en månad. Men vem vet om vi får uppleva den dagen? *Som av en snara* ska vi alla överraskas av Kristi återkomst (v. 35). Han står där i köket där man super som Belshassar i Babylon (Dan kap. 5). Eller där man ligger i sovrummet med sura uppstötningar. Se det framför dig: någon på Systemet ska precis betala vid kassan och Jesus är där och förklarar butiken stängt och julen avblåst. Hapna kunder ser förskräckta hur den värld de levt i *upphör*. Livet och allt är slut. Man vill inte tro det är sant. "Vad händer? Är det krig? Är vi gisslan?" En rumänsk tiggare som satt på gatan och bad böner känner igen Herren och omfamnar honom. Hon bärs bort av änglar. Alla andra börjar jämra sig. Vad ska hända nu?

Vi ska be och vara redo – men också redo för att Jesus kan dröja länge. Han kanske inte kommer nästa år heller. Det gamla kyrkoåret är slut men du lever. Ta fram lådan med adventssakerna. Öppna dig för den framtid, lång eller kort, som Gud vill ge oss.

Jag längtar efter Herren mer än väktarna efter morgonen. (Ps 130:6)
